

ЗАКОН

О ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређује се планирање, заштита, уређење и коришћење пољопривредног земљишта, надзор над спровођењем овог закона и друга питања од значаја за заштиту, уређење и коришћење пољопривредног земљишта као добра од општег интереса.

Овим законом образује се Управа за пољопривредно земљиште (у даљем тексту: Управа) као орган управе у саставу министарства надлежног за послове пољопривреде (у даљем тексту: Министарство) и уређује њен делокруг.

Власник пољопривредног земљишта не може бити страно физичко, односно правно лице.

Појмови

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **пољопривредно земљиште** јесте земљиште које се користи за пољопривредну производњу (њиве, вртови, воћњаци, виногради, ливаде, пашњаци, рибњаци, трстици и мочваре) и земљиште које је одговарајућим планским актом намењено за пољопривредну производњу;

2) **обрадиво пољопривредно земљиште** јесу њиве, вртови, воћњаци, виногради и ливаде;

3) **уређење пољопривредног земљишта** обухвата мере којима се реализују просторно-плански документи (просторни и урбанистички планови и основе) кроз поступак комасације и мелиорације у циљу побољшања природних и еколошких услова на пољопривредном земљишту;

4) **заштита пољопривредног земљишта** обухвата мере и активности које се предузимају са циљем трајног обезбеђења природних функција земљишта, коришћења земљишта у складу са његовом наменом, очувања и унапређивања наменског коришћења земљишта;

5) **комасација обухвата** планске, организационе, правне, економске и техничке мера које се спроводе у циљу укрупњавања и побољшања природних и еколошких услова на земљишту;

6) **мелиорације** обухватају мере које се спроводе са циљем поправљања физичких, хемијских и биолошких особина земљишта, као и стварање и одржавање оптималног водно-ваздушног режима земљишта, ради

обезбеђења повољних услова за раст и развој гајених биљака и постизање стабилних приноса;

7) **наводњавање** јесте изградња, коришћење и одржавање објеката и уређаја којима се благовремено и континуирано доводи вода у пољопривредно земљиште у циљу добијања високих и стабилних приноса пољопривредних култура;

8) **одводњавање** је изградња, коришћење и одржавање објеката и уређаја којима се врши одвођење сувишних површинских и подземних вода са пољопривредног земљишта и редовна примена одређених мера које омогућавају непрекидно ефикасан рад свих објеката и уређаја у одвођењу сувишних вода;

9) **плодност земљишта** јесте способност земљишта да истовремено задовољи потребе биљака за водом, хранљивим материјама, ваздухом, топлотом, простором за коренов систем, као и повољним биохемијским режимом;

10) **ерозија** јесте промена површинског слоја земљишта која настаје као последица деловања кише, снега, мраза, температурних разлика, ветра, текућих вода и антропогених фактора;

11) **опасне и штетне материје у земљишту** јесу групе неорганских и органских једињења која обухватају токсичне, корозивне, запаљиве, самозапаљиве и радиоактивне производе и отпад у чврстом, течном или гасовитом агрегатном стању и која имају опасне и штетне утицаје на земљиште.

Пољопривредно земљиште које је одређено за грађевинско земљиште

Члан 3.

Пољопривредно земљиште које је у складу са посебним законом одређено као грађевинско земљиште, до привођења планираној намени, користи се за пољопривредну производњу.

Пољопривредно земљиште на подручју под посебном заштитом

Члан 4.

На пољопривредно земљиште које се налази на подручју под посебном заштитом примењују се одредбе овог закона, ако посебним законима није другачије одређено.

II. ПЛАНИРАЊЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

Пољопривредне основе

Члан 5.

Ради очувања расположивог пољопривредног земљишта, стварања предуслова за спречавање процеса депопулације и разарања земљишног простора, израде програма и пројеката заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта, процене угрожености пољопривредног

земљишта, процене погодности за уређивање и коришћење пољопривредног земљишта, стварања предуслова за примену научно-технолошких достигнућа у области заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта и израде дугорочне стратегије развоја пољопривредне производње, у складу са укупним економским, социјалним, еколошким и културно-историјским развојем, доносе се пољопривредне основе заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта као плански документи.

Пољопривредне основе заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта доносе се за територију Републике (у даљем тексту: Пољопривредна основа Републике), за територију аутономне покрајине (у даљем тексту: пољопривредна основа аутономне покрајине), за територију општине, односно града, односно града Београда (у даљем тексту: пољопривредна основа јединице локалне самоуправе).

Пољопривредне основе из става 2. овог члана доносе се у складу са просторним и урбанистичким плановима и другим планским документима и морају бити међусобно усаглашене.

Пољопривредна основа аутономне покрајине и пољопривредна основа јединице локалне самоуправе морају бити у складу са Пољопривредном основом Републике.

Надлежност за доношење пољопривредних основа

Члан 6.

Пољопривредну основу Републике доноси Влада.

Пољопривредна основа Републике објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Пољопривредну основу аутономне покрајине доноси извршно веће аутономне покрајине, по претходно прибављеном мишљењу Министарства и објављује у службеном гласилу аутономне покрајине.

Пољопривредну основу јединице локалне самоуправе доноси скупштина јединице локалне самоуправе, по претходно прибављеном мишљењу Министарства и објављује је у службеном гласилу јединице локалне самоуправе.

Садржина Пољопривредна основе Републике и пољопривредне основе аутономне покрајине

Члан 7.

Пољопривредном основом Републике одређују се начела просторног уређења и циљеви развоја заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта.

Пољопривредна основа Републике нарочито садржи:

- 1) циљеве, задатке и основне поставке заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта;
- 2) природну основу развоја пољопривреде у Републици;
- 3) површине и структуру начина коришћења пољопривредног земљишта у Републици;
- 4) стање и проблеме заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта;
- 5) оцену погодности и ограничења за развој пољопривредне производње по јединицама локалне самоуправе;
- 6) планска решења заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта;
- 7) упутства о начину и поступку за израду пољопривредне основе јединице локалне самоуправе;
- 8) начин примене и спровођења пољопривредне основе (смернице за примену пољопривредне основе у пољопривредним основама аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, институционална, информатичка и програмско истраживачка подршка у остваривању Пољопривредне основе Републике и друго).

Пољопривредна основа аутономне покрајине садржи елементе из става 2. овог члана за територију аутономне покрајине.

Садржина пољопривредне основе јединице локалне самоуправе

Члан 8.

Пољопривредна основа јединице локалне самоуправе нарочито садржи:

- 1) циљеве, задатке и основне поставке заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта;
- 2) податке и информације за израду пољопривредне основе;
- 3) заштиту пољопривредног земљишта;
- 4) коришћење пољопривредног земљишта;
- 5) уређење пољопривредног земљишта;
- 6) план активности, процену инвестиционих улагања и очекиване ефекте.

Пољопривредна основа јединица локалне самоуправе може се донети и за подручје које обухвата територије две или више јединица локалне самоуправе.

Одлука о изради пољопривредне основе

Члан 9.

Изради пољопривредне основе приступа се на основу одлуке о изради пољопривредне основе коју доноси орган надлежан за њено доношење, а у складу са овим и посебним законом.

Одлука о изради пољопривредне основе аутономне покрајине, односно пољопривредне основе јединице локалне самоуправе, доноси се по претходно прибављеном мишљењу Министарства.

Одлука о изради пољопривредне основе која се доноси за подручја која обухватају територије две или више јединица локалне самоуправе сматра се донетом када је у истоветном тексту усвоје надлежни органи јединица локалне самоуправе за чију територију се доноси.

Одлука о изради пољопривредне основе нарочито садржи податке о: циљу доношења пољопривредне основе, подручју које је обухваћено пољопривредном основом, извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину, року израде пољопривредне основе, изворима средстава за израду пољопривредне основе и месту одржавања јавног увида.

Одлука о изради Пољопривредне основе Републике објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије", одлука о изради пољопривредне основе аутономне покрајине у службеном гласилу аутономне покрајине, а одлука о изради пољопривредне основе јединице локалне самоуправе у службеном гласилу јединице локалне самоуправе.

Програм за израду пољопривредне основе

Члан 10.

Одлука о изради пољопривредне основе припрема се на основу програма за израду пољопривредне основе, који је саставни део одлуке.

Програм из става 1. овог члана садржи податке о границама подручја за које се доноси пољопривредна основа, изворима финансирања за израду пољопривредне основе и динамици обезбеђивања средстава за ту намену, роковима израде пољопривредне основе, прегледу постојеће документације и о подлогама од значаја за израду пољопривредне основе, потенцијалу, ограничењима, развојним приоритетима подручја за које се пољопривредна основа доноси, као и друга питања од значаја за израду пољопривредне основе.

Израда пољопривредне основе

Члан 11.

Министарство је носилац израде Пољопривредне основе Републике.

Орган надлежан за доношење пољопривредне основе аутономне покрајине, односно пољопривредне основе јединице локалне самоуправе

одређује носиоца израде пољопривредне основе аутономне покрајине, односно пољопривредне основе јединице локалне самоуправе .

Пољопривредну основу из ст. 1 и 2. овог члана може да израђује привредно друштво, односно предузеће, односно друго правно лице, које је регистровано за обављање делатности пољопривреде, које има најмање два запослена лица са високом школском спремом одговарајуће струке и са положеним стручним испитом.

Стручни испит из става 3. овог члана полаже се пред комисијом коју образује министар надлежан за послове пољопривреде (у даљем тексту: Министар).

Стручна контрола пољопривредне основе

Члан 12.

Пре подношења предлога пољопривредне основе органу надлежном за њено доношење, пољопривредна основа подлеже стручној контроли и излаже се на јавни увид.

Стручна контрола обухвата проверу усклађености пољопривредне основе са одлуком о њеној изради, проверу усклађености пољопривредне основе са законом, стандардима и нормативима и другим прописима донетим на основу закона.

Стручну контролу Пољопривредне основе Републике врши комисија коју образује Министар.

Стручну контролу пољопривредне основе аутономне покрајине, односно пољопривредне основе јединице локалне самоуправе врши комисија коју образује орган надлежан за доношење пољопривредне основе аутономне покрајине, односно пољопривредне основе јединице локалне самоуправе .

О извршеној стручној контроли пољопривредне основе саставља се извештај који садржи податке о извршеној стручној контроли са свим примедбама и ставовима по свакој примедби.

Извештај из става 5. овог члана доставља се носиоцу израде пољопривредне основе, који је дужан да у року од 30 дана од дана достављања извештаја поступи по датим примедбама.

Јавни увид

Члан 13.

Излагање пољопривредне основе на јавни увид врши се после извршене стручне контроле. Излагање пољопривредне основе на јавни увид оглашава се у дневном или локалном листу и траје 30 дана од дана оглашавања. О излагању пољопривредне основе на јавни увид стара се носилац израде пољопривредне основе.

О извршеном јавном увиду пољопривредне основе саставља се извештај који садржи податке о извршеном јавном увиду са свим примедбама и ставовима по свакој примедби.

Извештај из става 2. овог члана саставни је део образложења пољопривредне основе.

Спровођење пољопривредне основе

Члан 14.

За спровођење Пољопривредне основе Републике доноси се годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта.

Годишњи програм из става 1. овог члана доноси Влада, на предлог Министарства.

Пољопривредна основа аутономне покрајине, односно пољопривредна основа јединице локалне самоуправе остварује се годишњим програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта.

Програм из става 3. овог члана доноси надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе, уз сагласност Министарства.

Програм из става 3. овог члана надлежни орган јединице локалне самоуправе доноси по претходно прибављеном мишљењу комисије коју образује председник општине, односно градоначелник, а која у свом саставу има најмање половину чланова физичка лица – пољопривреднике који су уписани у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са прописом којим се уређује упис у Регистар пољопривредних газдинстава.

Програмом из ст. 1 и 3. овог члана утврђује се: врста и обим радова које треба извршити у периоду за који се програм доноси, динамика извођења радова и улагања средстава.

Годишњи програм који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе, поред елемената из става 6. овог члана, садржи и податке који се односе на пољопривредно земљиште у својини Републике Србије (у даљем тексту : у државној својини), и то податке о :

1) укупној површини и површини по катастарским општинама пољопривредног земљишта у државној својини на територији јединице локалне самоуправе;

2) корисницима пољопривредног земљишта у државној својини;

3) површини пољопривредног земљишта у државној својини која није дата на коришћење;

4) укупној површини пољопривредног земљишта у државној својини која је планирана за давање у закуп, као и површине делова пољопривредног земљишта у државној својини које су планиране за давање у закуп (једна или више катастарских парцела) са бројем катастарске парцеле,

површином, класом, културом, катастарским приходом и тржишном вредношћу катастарске парцеле;

5) стању заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта у државној својини.

III. ЗАШТИТА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

Намена коришћења

Члан 15.

Пољопривредно земљиште користи се за пољопривредну производњу и не може се користити у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним овим законом.

Забрана испуштања и одлагања опасних и штетних материја

Члан 16.

Забрањено је испуштање и одлагање опасних и штетних материја на пољопривредном земљишту и у каналима за одводњавање и наводњавање.

Забрањено је коришћење биолошки неразградиве фолије на обрадивом пољопривредном земљишту.

Утврђивање постојања опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање

Члан 17.

Испитивање пољопривредног земљишта и воде за наводњавање у циљу утврђивања количина опасних и штетних материја врши се по програму који доноси Министар.

Испитивање из става 1. овог члана може да врши привредно друштво, односно предузеће или друго правно лице које је регистровано за обављање одговарајуће делатности, располаже одговарајућим техничким и стручним капацитетима и које има овлашћење Министарства.

Ако се испитивањем из става 1. овог члана утврди постојање опасних и штетних материја у недозвољеним количинама, Министарство ће забранити, односно ограничити производњу пољопривредних култура на том пољопривредном земљишту, односно употребу воде за наводњавање.

Противерозионе мере

Члан 18.

У циљу заштите пољопривредног земљишта од штетног дејства ерозије и бујица на ерозионом подручју предузимају се противерозионе мере.

Противерозионе мере јесу:

1) привремена или трајна забрана преоравања ливада и пашњака и других површина ради њиховог претварања у оранице са једногодишњим усевом;

2) увођење плодосмена;

3) гајење вишегодишњих засада;

4) изградња специфичних грађевинских објеката;

5) начин обраде пољопривредног земљишта;

6) подизање и гајење пољозаштитних појасева или сађење вишегодишњих дрвенастих биљака;

7) забрана напасања стоке на одређено време или ограничавање броја грла која се могу пуштати на одређене површине;

8) забрана сече шума и шумских засада изнад угрожених парцела;

9) друге мере.

Корисници пољопривредног земљишта су дужни да на ерозионом подручју примењују мере из става 2. овог члана.

Надлежност за спровођење противерозионих мера

Члан 19.

Контролу спровођења противерозионих мера из члана 18. овог закона врши надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Приликом утврђивања противерозионих мера и њиховог спровођења надлежни орган јединице локалне самоуправе обезбедиће:

1) да се терени са нагибом већим од 10% обрађују паралелно са изохипсама, да се на таквим теренима и у сливовима појединих бујица структуром сетве обезбеди да најмање једна трећина укупне површине буде засејана или засађена вишегодишњим засадима и да се терени са нагибом већим од 25% не користе као оранице;

2) да се у свакој јединици локалне самоуправе, за подручја подложна, нападнута или угрожена еолском ерозијом, зависно од специфичности подручја и степена угрожености, у складу са пољопривредном основом, утврди програм заштите земљишта од еолске ерозије подизањем пољозаштитних појасева, вишегодишњих усева и засада или применом других облика заштите, да се предвиди динамика по годинама за извршење овог програма;

3) да се сваке године предузму противерозионе биолошке мере на најмање 4% нових површина од укупних површина нападнутих, подложних или угрожених ерозијом.

Трошкови спровођења противерозионих мера

Члан 20.

Трошкове спровођења противерозионих мера сnose правна и физичка лица чије се пољопривредно земљиште штити овим мерама, ако законом није другачије одређено.

Контрола плодности обрадивог пољопривредног земљишта и количине унетог минералног ђубрива и пестицида у обрадиво пољопривредно земљиште

Члан 21.

Ради заштите и очувања хемијских и биолошких својстава пољопривредног земљишта од прве до пете катастарске класе и обезбеђења правилне употребе минералних и органских ђубрива и пестицида власник, односно корисник обрадивог пољопривредног земљишта врши контролу плодности обрадивог пољопривредног земљишта и евиденцију количине унетог минералног ђубрива и пестицида.

Контрола плодности обрадивог пољопривредног земљишта и количине унетог минералног ђубрива и пестицида врши се по потреби, а најмање сваке пете године.

Испитивање плодности обрадивог пољопривредног земљишта и утврђивање количине унетог минералног ђубрива и пестицида може да врши привредно друштво, односно предузеће или друго правно лице које је регистровано за обављање одговарајуће делатности, располаже одговарајућим техничким и стручним капацитетима и које има овлашћење Министарства.

Привредно друштво, односно предузеће или друго правно лице из става 3. овог члана дужно је да уз извештај о резултатима испитивања даје и препоруку за употребу појединих врста минералних и органских ђубрива, као и мере за побољшање хемијских и биолошких својстава земљишта.

Забрана коришћења обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе

Члан 22.

Забрањено је коришћење обрадивог пољопривредног земљишта прве, друге, треће, четврте и пете катастарске класе у непољопривредне сврхе.

Изузетак забране коришћења обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе

Члан 23.

Обрадиво пољопривредно земљиште може да се користи у непољопривредне сврхе у следећим случајевима :

1) за подизање шума, вештачких ливада и пашњака на обрадивом пољопривредном земљишту четврте и пете катастарске класе по претходно прибављеној сагласности Министарства;

2) за експлоатацију минералних сировина (глине, шљунка, песка, тресета, камена и др.), односно извођење радова на одлагању јаловине, пепела, шљаке и других опасних и штетних материја на обрадивом пољопривредном земљишту на одређено време по претходно прибављеној сагласности Министарства и приложеном доказу о плаћеној накнади за промену намене обрадивог пољопривредног земљишта коју је решењем утврдила општинска, односно градска управа;

3) у другим случајевима ако је утврђен општи интерес на основу закона, уз плаћање накнаде за промену намене.

Коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у случају из става 1. овог члана може се одобрити на одређено и неодређено време, осим за случајеве из става 1. тачка 2. овог члана.

Сагласност на промену намене обрадивог пољопривредног земљишта

Члан 24.

Уз захтев за издавање сагласности на промену намене обрадивог пољопривредног земљишта инвеститор подноси Министарству:

1) доказ о власништву, односно праву коришћења обрадивог пољопривредног земљишта за које се тражи сагласност;

2) записник пољопривредног инспектора о постојећем стању у погледу начина коришћења обрадивог пољопривредног земљишта за које се тражи сагласност;

3) доказ о плаћеној административној такси;

4) пројекат рекултивације, ако се промена намене врши на одређено време из члана 23. став 1. тачка 2. овог закона.

Накнада за промену намене обрадивог пољопривредног земљишта и коришћења у непољопривредне сврхе

Члан 25.

За промену намене обрадивог пољопривредног земљишта плаћа се накнада (у даљем тексту: накнада за промену намене).

За коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе на одређено време, накнада за промену намене плаћа се годишње у износу од 10% тржишне вредности обрадивог пољопривредног земљишта.

Висина накнаде из става 2. овог члана за прву годину утврђује се у односу на тржишну вредност обрадивог пољопривредног земљишта на дан подношења захтева за коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, а за сваку наредну годину у односу на тржишну вредност обрадивог пољопривредног земљишта на дан 1. фебруара текуће године.

Накнада за промену намене на неодређено време плаћа се једнократно у износу од 50% тржишне вредности обрадивог пољопривредног земљишта на дан подношења захтева за промену намене обрадивог пољопривредног земљишта. Накнада за промену намене на неодређено време не може бити виша од 1.500 евра у динарској противвредности по једном хектару, осим на обрадивом пољопривредном земљишту прве и друге катастарске класе.

Обавезу плаћања, као и висину накнаде за промену намене решењем утврђује општинска, односно градска управа, на захтев заинтересованог лица или по налогу пољопривредног инспектора.

Уз захтев из става 5. овог члана подноси се :

- 1) доказ о власништву, односно праву коришћења обрадивог пољопривредног земљишта;
- 2) копија плана катастарске парцеле;
- 3) извод из одговарајућег урбанистичког плана о намени катастарске парцеле;
- 4) сагласност Министарства за промену намене обрадивог пољопривредног земљишта.

На решење из става 5. овог члана може се изјавити жалба Министарству.

Средства остварена од накнаде за промену намене у висини од 60% приход су буџета Републике Србије, а у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази обрадиво пољопривредно земљиште чија се намена мења и користе се за реализацију годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта који доноси надлежни орган те јединице локалне самоуправе.

Ослобађање од обавезе плаћања накнаде за промену намене

Члан 26.

Накнада за промену намене не плаћа се у случају:

- 1) изградње или реконструкције породичне стамбене зграде пољопривредног домаћинства у циљу побољшања услова становања чланова тог домаћинства или у случају природног раздвајања пољопривредног домаћинства;
- 2) изградње економских објеката који се користе за примарну пољопривредну производњу, односно који су у функцији примарне пољопривредне производње, а власнику је пољопривреда основна делатност и ако не поседује друго одговарајуће необрадиво пољопривредно земљиште;
- 3) одређивања локације за гробље или проширење гробља;
- 4) изградње објеката који служе за одбрану од поплава, за одводњавање и наводњавање земљишта или за уређење бујица;
- 5) регулације водотока у функцији уређења пољопривредног земљишта;

6) изградње и проширења пољских путева који доприносе рационалном коришћењу пољопривредног земљишта;

7) пошумљавања обрадивог пољопривредног земљишта шесте, седме и осме катастарске класе у случају када је пољопривредном основном или пројектом рекултивације утврђено да ће се то земљиште рационалније користити ако се пошуми, као и у случају из члана 23. став 1. тачка 1. овог закона;

8) подизања расадника за производњу репродуктивног материјала воћно-лозних и шумских дрвенастих врста;

9) подизања пољозаштитних појасева;

10) подизања вештачких ливада и пашњака на обрадивом пољопривредном земљишту шесте и седме катастарске класе, као и када је пољопривредном основном или пројектом рекултивације утврђено да ће се то земљиште рационалније користити ако се претвори у вештачке ливаде и пашњаке, као и у случају из члана 23. став 1. тачка 1) овог закона.

Објекти који се користе за примарну пољопривредну производњу, односно који су у функцији примарне пољопривредне производње у смислу става 1. тач. 1) и 2) овог члана су објекти за смештај механизације, репроматеријала, смештај и чување готових пољопривредних производа, стаје за гајење стоке, објекти за потребе гајења и приказивање старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња, објекти за гајење печурки, пужева и риба (у даљем тексту : пољопривредни објекти).

Испуњеност услова за ослобађање плаћања накнаде из става 1. овог члана, на захтев заинтересованог лица, решењем утврђује општинска, односно градска управа.

Уз захтев за утврђивање ослобађања плаћања накнаде из става 1. овог члана заинтересовано лице подноси доказ о власништву или праву коришћења обрадивог пољопривредног земљишта, копију плана катастарске парцеле, податке о површини за коју се врши промена намене и идејни пројекат објекта, а у случају изградње породичног стамбеног објекта податке о условима становања и члановима породичног домаћинства .

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба Министарству.

Уситњавање катастарских парцела обрадивог пољопривредног земљишта

Члан 27.

Обрадиво пољопривредно земљиште не може да се уситни на парцеле чија је површина мања од пола хектара.

Обрадиво пољопривредно земљиште уређено комасацијом не може да се уситни на парцеле чија је површина мања од једног хектара.

Пољска штета

Члан 28.

Забрањено је уништавање и оштећење усева, садница, стабала и пољопривредне механизације на имањима, оштећења која доводе до смањења продуктивности, структуре и слојева пољопривредног земљишта, као и свако друго оштећење на пољопривредном земљишту (у даљем тексту: пољска штета).

Забрањено је спаљивање органских остатака после жетве усева на пољопривредном земљишту.

Забрањена је испаша стоке на обрадивом пољопривредном земљишту, осим на сопственом.

Јединица локалне самоуправе прописује мере за заштиту од пољске штете и мере за заштиту од спаљивања органских остатака на пољопривредном земљишту.

Заштита пољопривредног земљишта од мраза, града, пожара

Члан 29.

Јединица локалне самоуправе прописује мере за заштиту пољопривредног земљишта од мраза, града, пожара и других елементарних непогода.

IV. УРЕЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

1. Општа правила о уређењу пољопривредног земљишта

Права и обавезе власника, односно корисника пољопривредног земљишта

Члан 30.

Власници, односно корисници пољопривредног земљишта на подручју на којем се врши уређење пољопривредног земљишта морају дозволити приступ на своје земљиште стручњацима геодетских, водних, пољопривредних и других организација, ради обављања радова у вези са уређењем пољопривредног земљишта.

2. Комасација

Разлози за комасацију

Члан 31.

Комасација се врши у следећим случајевима:

1) када се због велике уситњености и неправилног облика катастарских парцела пољопривредно земљиште не може рационално користити;

- 2) када се врши изградња система за одводњавање или наводњавање;
- 3) када се врши изградња мреже пољских путева;
- 4) када се изградњом инфраструктурних и већих објеката (јавни путеви, железничке пруге, акумулација и др.), уређењем водотока и ширењем грађевинског реона врши даље уситњавање постојећих катастарских парцела, поремећај мреже пољских путева и система за одводњавање и наводњавање;
- 5) када је потребно извести противерозионе радове и мере.

Територија за комасацију

Члан 32.

Скупштина јединице локалне самоуправе, у складу са пољопривредном основом јединице локалне самоуправе, одређује територију катастарске општине или делове катастарских општина, која се уређује комасацијом.

Уређење територије комасацијом из става 1. овог члана, врши се на основу програма комасације који доноси скупштина јединице локалне самоуправе.

На основу програма комасације доноси се начела комасације и израђује техничка документација (пројекти).

Уређење територије комасацијом не може да се врши ако није донета пољопривредна основа јединице локалне самоуправе.

Комасациона маса

Члан 33.

Предмет комасације су сва земљишта у комасационом подручју (пољопривредна, шумска и грађевинска), као и уређаји на тим земљиштима (у даљем тексту: комасациона маса).

Комасациона маса саставља се на основу фактичког стања које утврђује комисија за комасацију и о томе саставља записник.

Одлука о спровођењу комасације

Члан 34.

Одлуку о спровођењу комасације доноси скупштина јединице локалне самоуправе на основу програма комасације.

Одлука из става 1. овог члана објављује се у службеном гласилу јединице локалне самоуправе.

Комисија и поткомисија за комасацију

Члан 35.

Истовремено са доношењем одлуке о спровођењу комасације, скупштина јединице локалне самоуправе образује комисију за комасацију (у даљем тексту: комисија).

Комисија спроводи поступак комасације.

Комисија се састоји од најмање седам чланова и исто толико заменика.

За председника комисије именује се дипломирани правник са положеним правосудним испитом, а за чланове комисије именује се по један дипломирани инжењер пољопривреде, геодетски инжењер, дипломирани инжењер архитектуре или просторног планирања и три представника учесника комасације, а по потреби и дипломирани инжењер шумарства.

Стручне и административне послове комисије обавља секретар комисије, дипломирани правник кога именује скупштина јединице локалне самоуправе из редова запослених у општинској, односно градској управи.

Комисија образује поткомисију за комасациону процену земљишта, поткомисију за процену вредности дугогодишњих засада и објеката, као и друга стручна тела за предузимање појединих радњи у поступку комасације.

У поткомисију за комасациону процену земљишта одређују се дипломирани инжењер пољопривреде који ради на пословима класирања и бонитирања земљишта и најмање два представника из реда учесника комасације.

Забрана изградње објеката и подизања вишегодишњих засада

Члан 36.

Од дана објављивања одлуке о спровођењу комасације не може да се врши изградња објеката и подизање вишегодишњих засада и усева на комасационом подручју.

Власник земљишта нема право накнаде за улагања у објекат или вишегодишњи засад на земљишту у комасационој маси, ако је та улагања извршио после дана објављивања одлуке о спровођењу комасације.

Одбор за комасацију

Члан 37.

Учесници комасације могу формирати одбор за комасацију који:

- 1) заступа интересе учесника комасације;
- 2) припрема предлоге за програм и пројекте комасације које доставља комисији за комасацију;

3) разматра извештаје о процени вредности земљишта и расподеле комасационе масе.

Одбор за комасацију не одлучује о правима учесника комасације.

Обезбеђење земљишта за заједничке потребе

Члан 38.

У поступку комасације се обезбеђује земљиште за изградњу објеката за потребе насеља (за изградњу мреже пољских путева, система за одводњавање и наводњавање, за комуналне и друге потребе насеља).

Земљиште из става 1. овог члана обезбеђују учесници комасације сразмерно унетој површини у комасациону масу, односно унетој вредности земљишта, и то без накнаде.

Учесници комасације су дужни, да без накнаде, уклоне дрвну масу са међа и парцела под деградираним вишегодишњим засадама.

Посебни трошкови

Члан 39.

Ако због изградње већих инфраструктурних или других објеката (железничке пруге, јавни путеви, водне акумулације, канали и слично) настане уситњавање пољопривредних парцела, односно тежи приступ до њих, инвеститор таквих објеката дужан је да о свом трошку обезбеди несметан приступ тим парцелама.

Принципи расподеле комасационе масе

Члан 40.

Сваки власник, односно корисник земљишта добија из комасационе масе земљиште одговарајуће вредности, а по могућности исте катастарске културе и удаљености од насеља, као и положаја који пружа приближно једнаке могућности у погледу начина обраде које је имао пре комасације.

При расподели земљишта из комасационе масе сваки учесник комасације мора да добије земљиште правилнијег облика и на мањем броју места него што је унео у комасациону масу уколико је унео земљиште на два или више места.

Недопустивост повраћаја у пређашње стање

Члан 41.

У поступку комасације није допуштен повраћај у пређашње стање и обнова поступка.

Основна правила расподеле комасационе масе

Члан 42.

Укупна вредност земљишта које се даје из комасационе масе не може бити мања нити већа од 10% од укупне вредности земљишта унетог у комасациону масу (укључујући и умањење за заједничке потребе), а укупна површина земљишта која се даје из комасационе масе не може бити мања нити већа од 20% од укупне површине земљишта унетог у комасациону масу, осим ако се комисија и учесник комасације другачије не споразумеју.

Ако учесник комасације добије из комасационе масе већу вредност земљишта од унетог, умањеног за износ одбитка за заједничке потребе, разлику плаћа у новцу, односно ако добије мању вредност земљишта од унетог по одбитку за заједничке потребе, разлика му се исплаћује у новцу.

У случају из става 2. овог члана решењем о расподели комасационе масе утврђује се висина накнаде за разлику у вредности земљишта унетог у комасациону масу и земљишта добијеног из комасационе масе.

Решења о расподели комасационе масе

Члан 43.

Комисија доноси решења о расподели комасационе масе.

Диспозитив решења о расподели комасационе масе садржи:

- 1) име, презиме и место становања, односно назив и седиште учесника комасације;
- 2) податке о земљишту унетом у комасациону масу на коме престаје право својине, односно право коришћења учесника комасације;
- 3) износ умањења вредности земљишта унетог у комасациону масу за заједничке потребе;
- 4) податке о земљишту (број парцеле, број табле, потес-звано место, катастарска култура и класа, површина и вредност) које учесник комасације добија из комасационе масе;
- 5) рок у коме је учесник комасације дужан да преда земљиште које је унето у комасациону масу и рок у коме је учесник комасације дужан да обави скидања плодова и усева.

Надлежни орган за решавање по жалби

Члан 44.

Против решења о расподели комасационе масе из члана 43. овог закона учесник комасације може изјавити жалбу Министарству у року од 15 дана од дана његовог достављања.

Подаци о праву својине и другим правима на земљишту који се уносе у комасациону масу

Члан 45.

Подаци о праву својине и другим правима на земљишту и објектима који се уносе у комасациону масу, узимају се са стањем из катастра непокретности или других јавних књига или се узимају на основу фактичког стања .

Ако је фактичко стање на терену спорно у погледу права својине и других права из става 1. овог члана и не слаже се са стањем у катастру непокретности или другим јавним књигама, земљиште и објекти ће се унети у комасациону масу на основу фактичког стања.

Обавезе у погледу пореза и других дажбина на земљишту и објектима

Члан 46.

Обавезе у погледу пореза и других дажбина које се односе на земљиште и објекте настале до дана предаје земљишта учеснику комасације сноси ранији власник, односно корисник, а обавезе које се односе на земљиште и објекте примљене у поступку комасације а настале су од дана пријема земљишта и објеката, сноси нови власник, односно корисник.

Поступак комасације је ослобођен плаћања такси

Члан 47.

За списе и радње у поступку комасације не плаћа се административна такса.

3. Добровољно груписање земљишта

Добровољно груписање земљишта

Члан 48.

Укрупњавање земљишног поседа ради његовог рационалнијег коришћења може да се врши добровољним груписањем земљишта.

Груписање земљишта из става 1. овог члана може да се врши на територији целе катастарске општине или дела катастарске општине.

Скупштина јединице локалне самоуправе доноси одлуку о покретању поступка за добровољно груписање земљишног поседа на предлог најмање десет власника земљишта или ако утврди да за то постоје оправдани разлози.

За списе и радње у поступку добровољног груписања земљишта не плаћа се административна такса.

4. Уређење пољопривредног земљишта мелиорацијама

Мере уређења пољопривредног земљишта мелиорацијама

Члан 49.

Уређење пољопривредног земљишта мелиорацијама обухвата:

- 1) изградњу и одржавање система за одводњавање и наводњавање;
- 2) рекултивацију пољопривредног земљишта коришћеног за експлоатацију минералних сировина и других материјала;
- 3) мелиорацију ливада и пашњака;
- 4) претварање необрадивог пољопривредног земљишта у обрадиво;
- 5) побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта (агромелиорације);
- 6) друге мере уређења пољопривредног земљишта.

4.1. Изградња и одржавање система за одводњавање и наводњавање

Одводњавање

Члан 50.

Изградња система за одводњавање се, по правилу, врши у поступку комасације.

Ако се изградња система за одводњавање не врши у поступку комасације, избор површина по приоритетима за одводњавање врши се на основу следећих критеријума:

- 1) изграђена заштита од спољних вода;
- 2) израђена техничка документација за изградњу система за одводњавање;
- 3) спроведена комасација са пројектованим, а неизграђеним системом за одводњавање;
- 4) изграђен систем за одводњавање у који се може уклопити пројектно решење цевне дренаже.

Наводњавање

Члан 51.

Системи за наводњавање се, по правилу, граде на обрадивом пољопривредном земљишту виших класа погодности за наводњавање.

Класе погодности за наводњавање утврђују се пољопривредном основном јединице локалне самоуправе.

Техничка документација за изградњу система за одводњавање и наводњавање

Члан 52.

Изградња система за одводњавање и наводњавање пољопривредног земљишта врши се у складу са прописима о изградњи објеката.

Одржавања система за наводњавање

Члан 53.

Одржавање система за наводњавање обезбеђују власници, односно корисници пољопривредног земљишта.

Право службености одвођења, односно довођења воде преко другог земљишта

Члан 54.

Ако се изградња система за одводњавање, односно наводњавање не може решити на бољи или рационалнији начин, може се установити право службености одвођења односно довођења воде преко другог земљишта.

4.2. Рекултивација пољопривредног земљишта које је коришћено за експлоатацију минералних сировина и других материјала

Пројекат рекултивације пољопривредног земљишта

Члан 55.

Пољопривредно земљиште које је коришћено за експлоатацију минералних сировина или за друге намене које немају трајни карактер, приводи се одговарајућој намени, односно оспособљава за пољопривредну производњу по пројекту рекултивације пољопривредног земљишта.

Пројекат рекултивације садржи нарочито:

1) опште карактеристике подручја за експлоатацију минералних сировина (климатске, педолошке, хидрографске) и стање пољопривредне производње;

2) документацију о власницима, односно корисницима пољопривредног земљишта (преписи листова непокретности, односно поседовних листова или земљишнокњижних улога, копија катастарског плана);

3) пројектно решење техничке рекултивације (поступак скидања, чувања и враћања хумусног слоја, техничко уређење терена, хидротехнички радови којима се успоставља првобитни водни режим у земљишту и др.);

4) пројектно решење биолошке рекултивације (припрема земљишта за пољопривредну производњу, намена пољопривредног земљишта,

поступак и рок испитивања опасних и штетних материја у рекултивисаном земљишту);

- 5) рокове извођења појединих фаза рекултивације;
- 6) предмер и предрачун радова;
- 7) графичке и нумеричке прилоге.

Пројекат рекултивације може да израђује привредно друштво, односно предузеће, односно друго правно лице које има овлашћење Министарства.

4.3. Мелиорација ливада и пашњака

Члан 56.

Мелиорација ливада и пашњака обухвата скуп мера за побољшање квалитета траве за испашу стоке и производњу сена.

Мелиорација ливада и пашњака изводи се на основу пројекта који садржи нарочито:

- 1) опште карактеристике подручја за мелиорацију ливада и пашњака (климатске, педолошке, хидрографске, стање сточарске и пољопривредне производње);
- 2) документацију о власницима и корисницима пољопривредног земљишта (преписи листова непокретности, односно поседовних листова или земљишнокњижних уложака, копија катастарског плана);
- 3) пројектно решење мелиорација ливада и пашњака (техничко уређење терена, хидротехнички радови, агротехнички радови);
- 4) рокове извођења појединих фаза радова;
- 5) предмер и предрачун радова.

Пројекат мелиорација ливада и пашњака може да израђује привредно друштво, односно предузеће, односно друго правно лице које има овлашћење Министарства.

4.4. Претварање необрадивог пољопривредног земљишта у обрадиво

Члан 57.

Необрадиво пољопривредно земљиште претвара се у обрадиво на основу пројекта који садржи нарочито:

- 1) опште карактеристике подручја за претварање необрадивог пољопривредног земљишта у обрадиво (климатске, педолошке, хидрографске) и стање пољопривредне производње;
- 2) документацију о власницима и корисницима пољопривредног земљишта (преписи листова непокретности, односно поседовних листова или земљишнокњижних уложака, копија катастарског плана);

3) пројектно решење претварања необрадивог пољопривредног земљишта у обрадиво (техничко уређење терена, хидротехнички радови, агротехнички радови);

4) рокове извођења појединих фаза радова;

5) предмер и предрачун радова.

Пројекат претварања необрадивог пољопривредног земљишта у обрадиво може да израђује привредно друштво, односно предузеће, односно друго правно лице које има овлашћење Министарства.

4.5. Побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта

Члан 58.

Побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта обухвата мере којима се врши побољшање физичких, хемијских и биолошких особина земљишта (оглињавање и опескавање земљишта, смањење киселости, смањење алкалности земљишта, мелиоративно ђубрење земљишта и друге мере).

Побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта изводи се на основу пројекта који садржи нарочито:

1) опште карактеристике подручја за побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта (климатске, педолошке, хидрографске) и стање пољопривредне производње;

2) документацију о власницима и корисницима пољопривредног земљишта (преписи листова непокретности, односно поседовних листова или земљишнокњижних уложака, копија катастарског плана);

3) пројектно решење за побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта (техничко уређење терена, хидротехнички радови, агротехнички радови);

4) рокове извођења појединих фаза радова;

5) предмер и предрачун радова.

Пројекат побољшања квалитета обрадивог пољопривредног земљишта може да израђује привредно друштво, односно предузеће, односно друго правно лице које има овлашћење Министарства.

V. КОРИШЋЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

1. Обавеза власника, односно корисника пољопривредног земљишта

Члан 59.

Власник, односно корисник пољопривредног земљишта дужан је :

1) да обрадиво пољопривредно земљиште редовно обрађује и да примењује мере прописане овим законом и другим прописима;

2) да поступа као добар домаћин и по правилима кодекса добре пољопривредне праксе;

3) да земљиште користи у складу са пољопривредном основом јединице локалне самоуправе.

Обрадиво пољопривредно земљиште које није обрађено у претходном вегетационом периоду, Министарство може дати у закуп физичком, односно правном лицу за период до три године, уз плаћање закупнине власнику земљишта, а по одбијању трошкова поступка.

2. Коришћење пољопривредног земљишта у државној својини

Располагање и управљање

Члан 60.

Пољопривредним земљиштем у државној својини располаже и управља држава преко Министарства.

Пољопривредно земљиште у државној својини користи се према годишњем програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Члан 61.

Пољопривредно земљиште у државној својини може се дати на коришћење без плаћања накнаде образовним установама - школама, стручним пољопривредним службама и социјалним установама у површини која је примерена делатности којом се баве, а највише до 100 хектара, а високообразовним установама - факултетима и научним институтима чији је оснивач држава и установама за извршење кривичних санкција највише до 1.000 хектара.

Одлуку о томе доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе уз сагласност Министарства.

2.1. Закуп пољопривредног земљишта у државној својини

Закуп

Члан 62.

Пољопривредно земљиште у државној својини и земљиште из члана 3. овог закона може се дати у закуп, ако је годишњим програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта из члана 14. овог закона предвиђено за давање у закуп физичком, односно правном лицу за период који не може бити краћи од једне године нити дужи од 20 година.

Пољопривредно земљиште у државној својини које је дато у закуп не може се дати у подзакуп.

Накнада за умањену вредност вишегодишњих засада

Члан 63.

Ако су се на пољопривредном земљишту у државној својини, на дан закључења уговора о закупу, налазили вишегодишњи засади којима се за време трајања закупа смањила вредност кривицом закупца, закуподавцу припада накнада за умањену вредност тих засада.

Ако су уклоњени засади, закуподавцу припада накнада у висини вредности тих засада у време закључења уговора о закупу.

Средства остварена од накнаде из ст. 1. и 2. овог члана у висини од 60% приход су буџета Републике Србије, а у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе и користе се за реализацију годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Поступак давања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини

Члан 64.

Пољопривредно земљиште у државној својини даје се у закуп јавним оглашавањем.

Одлуку о расписивању јавног огласа и одлуку о давању у закуп земљишта из става 1. овог члана доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази пољопривредно земљиште у државној својини, уз сагласност Министарства.

Против одлуке из става 2. овог члана може се изјавити жалба Министарству у року од 15 дана од дана доношења одлуке.

Почетна цена за закуп земљишта из става 1. овог члана не може бити нижа од 70% тржишне цене закупа на подручју на којем се то земљиште налази.

Стручне послове за прикупљање потребне документације ради давања у закуп земљишта из става 1. овог члана обавља општинска, односно градска управа.

Право првенства закупа пољопривредног земљишта у државној својини

Члан 65.

Право првенства за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини има физичко, односно правно лице које је:

1) власник, система за наводњавање и одводњавање који је у употреби, вишегодишњег засада млађег од 15 година, рибњака и других пољопривредних објеката на пољопривредном земљишту које се даје у закуп;

2) власник, односно закупца земљишта које се граничи са пољопривредним земљиштем у државној својини које се даје у закуп;

3) пољопривредник који је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са прописом којим се уређује упис у Регистар пољопривредних газдинстава;

4) власник, односно закупац земљишта које је најближе пољопривредном земљишту у државној својини које се даје у закуп.

Физичко, односно правно лице из става 1. овог члана има право првенства ако прихвати највишу понуђену цену.

Податке из става 1. тач. 1, 2. и 4. овог члана власник, односно закупац доказује изводом из одговарајућих јавних књига о евиденцији непокретности.

Уговор о закупу пољопривредног земљишта у државној својини

Члан 66.

На основу одлуке о давању у закуп пољопривредног земљишта у државној својини Министарство и закупац закључују уговор о закупу пољопривредног земљишта у државној својини.

Уговор из става 1. овог члана нарочито садржи:

1) податке о називу катастарске општине, броју и подброју катастарске парцеле, називу потеса, броју катастарског плана, постојећем начину коришћења (култури) и катастарској класи земљишта;

2) време трајања закупа;

3) висину и рок плаћања закупнине;

4) време амортизације вишегодишњих засада;

5) права и обавезе закупаца;

6) разлоге за отказ уговора;

7) разлоге за престанак уговора.

Обавезе закупаца пољопривредног земљишта у државној својини

Члан 67.

Закупац не може без одобрења закупадавца вршити инвестиционе радове на пољопривредном земљишту у државној својини који прелазе границе уобичајеног коришћења или променити начин коришћења пољопривредног земљишта у државној својини.

Закупац не може обављати активности супротно прописима о заштити животне средине или радње које имају негативан утицај на природно богатство или стање природног подручја.

Закупац нема право на повраћај вредности улагања на пољопривредном земљишту у државној својини, ако уговором није другачије уређено.

Поступак и право првенства за давање у закуп пољопривредног објекта у државној својини

Члан 68.

Пољопривредни објект у државној својини даје се у закуп по поступку из члана 64. овог закона.

Право првенства за давање у закуп пољопривредног објекта у државној својини има физичко или правно лице које је власник, односно корисник пољопривредног земљишта на коме се објект налази уколико прихвати највишу понуђену цену.

Престанак важења уговора о закупу

Члан 69.

Уговор о закупу пољопривредног земљишта у државној својини престаје истеком времена на које је закључен или споразумом уговорних страна.

Раскид уговора о закупу

Члан 70.

На раскид уговора о закупу пољопривредног земљишта у државној својини примењују се прописи о облигационим односима.

Средства закупнине

Члан 71.

Средства остварена од давања у закуп пољопривредног земљишта, односно пољопривредног објекта у државној својини у висини од 60% приход су буџета Републике Србије, а у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази пољопривредно земљиште у државној својини и користе се за реализацију годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта који доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе.

У аутономној покрајини, средства остварена од давања у закуп пољопривредног земљишта, односно пољопривредног објекта у државној својини у висини од 30% приход су буџета Републике Србије, у висини од 30% приход су буџета аутономне покрајине, а 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази пољопривредно земљиште у државној својини.

О коришћењу средстава за реализацију програма из става 1. овог члана, јединица локалне самоуправе подноси Министарству годишњи извештај.

2.2. Промет пољопривредног земљишта у државној својини

Отуђење пољопривредног земљишта у државној својини

Члан 72.

Пољопривредно земљиште у државној својини не може се отуђивати.

Замена пољопривредног земљишта у државној својини

Члан 73.

Пољопривредно земљиште у државној својини може се заменити за пољопривредно земљиште у својини правних и физичких лица у случају укрупњавања пољопривредног земљишта.

Замена из става 1. овог члана врши се под условом да пољопривредно земљиште у државној својини и пољопривредно земљиште у својини правних и физичких лица које се замењује, имају исту тржишну вредност.

Уговор о замени пољопривредног земљишта из става 1. овог члана закључују Министарство и власник пољопривредног земљишта.

Процена тржишне вредности пољопривредног земљишта из става 2. овог члана врши се на основу података о тржишној цени на подручју на којем се земљиште налази прибављених од надлежног органа.

3. Коришћење пашњака

Коришћење пашњака

Члан 74.

Власник, односно корисник пашњака дужан је да утврди услове и начин за коришћење пашњака (површину, принос, капацитет коришћења за поједине врсте стоке, коришћење воде, мере за унапређење производње и потребна средства).

Власник, односно корисник пашњака дужан је да о условима и начину коришћења пашњака обавести лица чија се стока напаса на пашњаку пре почетка коришћења пашњака.

Лица чија се стока напаса на пашњацима дужна су да се придржавају начина и времена испаше стоке који су одређени условима и начином коришћења пашњака.

Власник, односно корисник пашњака дужан је да на водама за напајање стоке, које се налазе на пашњацима, дозволи напајање стоке и држаоцима стоке који те пашњаке не користе, а природно су упућени на искоришћавање вода на тим пашњацима.

На коришћење пашњака у државној својини који су враћени селу на коришћење примењује се закон којим се уређује враћање утрина и пашњака селима на коришћење.

Привођење пашњака другој култури

Члан 75.

Пашњак се може привести другој култури само под условом да се тиме постиже рационалније и економичније коришћење земљишта.

VI. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ О ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ

Информациони систем о пољопривредном земљишту

Члан 76.

Информациони систем о пољопривредном земљишту, као део јединственог информационог система Републике, обезбеђује евиденцију података о пољопривредном земљишту, приступ подацима од стране овлашћених корисника независно од њихове локације, размену података и информација између субјеката информационог система, државних органа и квалитет података и информација.

Успостављање и одржавање информационог система о пољопривредном земљишту

Члан 77.

Успостављање и одржавање информационог система о пољопривредном земљишту обухвата следеће послове: планирање и програмирање развоја информационог система, организацију и координацију рада на развоју и функционисању појединих подсистема и примену јединствених стандарда, дефиниција, класификација, шифарника, као и стандарда за коришћење информационе технологије ради несметане размене и коришћења података и информација са другим информационим системима Републике Србије.

VII. УПРАВА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

Образовање Управе

Члан 78.

Ради обављања стручних и инспекцијских послова у области заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта и управљања пољопривредним земљиштем у државној својини образује се Управа.

Послови Управе

Члан 79.

Управа обавља следеће послове:

- 1) управља пољопривредним земљиштем у државној својини;
- 2) врши инспекцијске и стручне послове из области пољопривредног земљишта;
- 3) успоставља и води информациони систем о пољопривредном земљишту Републике Србије;
- 4) додељује средства за извођење радова и прати реализацију годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за Републику Србију;
- 5) остварује међународну сарадњу у области заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта;
- 6) прати израду Пољопривредне основе Републике и њено остваривање;
- 7) води регистар пољопривредних основа јединица локалних самоуправа;
- 8) обавља и друге послове из области планирања, заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта.

VIII. ОВЛАШЋЕЊЕ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПОДЗАКОНСКИХ АКТА

Члан 80.

Министар ближе прописује:

- 1) садржину, начин израде и вршења стручне контроле Пољопривредне основе Републике, пољопривредне основе аутономне покрајине и пољопривредне основе јединице локалне самоуправе као и услове и начин њиховог излагања на јавни увид (чл. 7, 8, 9, 10, 12. и 13);
- 2) програм, услове и начин полагања стручног испита из члана 11. овог закона;
- 3) услове које треба да испуни привредно друштво, односно предузеће или друго правно лице у погледу техничких и стручних капацитета за испитивање опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање (члан 17. став 2);
- 4) дозвољене количине опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање и метод њиховог испитивања (члан 17. став 3);
- 5) услове које треба да испуни привредно друштво, односно предузеће или друго правно лице у погледу техничких и стручних капацитета за вршење контроле плодности, односно утврђивање количине минералних ђубрива и пестицида у обрадивом пољопривредном земљишту (члан 21. став 3);

6) по претходно прибављеном мишљењу организације надлежне за геодетске послове, садржину, поступак израде и доношења програма комасације, садржину одлуке о спровођењу комасације, начела комасације, начин рада комисије и њених подкомисија (чл. 32, 34. и 35);

7) по претходно прибављеном мишљењу организације надлежне за геодетске послове, садржину техничке документације за извођење геодетско-техничких радова (пројекта) у комасацији (члан 32);

8) услове, начин и поступак добровољног груписања земљишта (члан 48);

9) садржину и поступак утврђивања класа погодности за наводњавање обрадивог пољопривредног земљишта (члан 51);

10) услове које треба да испуни привредно друштво, односно предузеће или друго правно лице за израду пројекта: рекултивације пољопривредног земљишта, мелиорације ливада и пашњака, претварања необрадивог у обрадиво пољопривредно земљиште, побољшања квалитета обрадивог пољопривредног земљишта (чл. 55, 56, 57. и 58);

11) кодекс добре пољопривредне праксе (члан 59. став 1. тачка 2);

12) начин и поступак давања у закуп обрадивог пољопривредног земљишта које није обрађено у претходном вегетационом периоду (члан 59. став 2).

IX. НАДЗОР

Надлежност за вршење надзора

Члан 81.

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега, осим извођења геодетско-техничких радова у поступку комасације, врши Министарство.

Инспекцијски надзор

Члан 82.

Инспекцијски надзор Министарство врши преко републичког пољопривредног инспектора (у даљем тексту: инспектор).

Послове инспектора може да врши дипломирани инжењер пољопривреде смера мелиорације, ратарског, општег, воћарско-виноградарског или агрономског, са положеним државним стручним испитом и најмање три године радног искуства.

Овлашћења инспектора

Члан 83.

Инспектор је овлашћен и дужан да врши:

1) контролу да ли се пољопривредно земљиште које је просторним или урбанистичким планом одређено да буде грађевинско, до његовог привођења планираној намени користи за пољопривредну производњу;

2) контролу да ли власник, односно корисник пољопривредног земљишта редовно обрађује пољопривредно земљиште, примењује мере прописане овим законом и другим прописима и да ли поступа као добар домаћин и по правилима кодекса добре пољопривредне праксе;

3) контролу испуштања и одлагања опасних и штетних материја на пољопривредном земљишту;

4) контролу у циљу утврђивања дозвољених количина опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање;

5) контролу да ли привредно друштво, односно предузеће, односно друго правно лице има овлашћење за утврђивање опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање;

6) контролу у циљу утврђивања да ли власник, односно корисник обрадивог пољопривредног земљишта врши контролу плодности земљишта од прве до пете катастарске класе;

7) контролу у циљу утврђивања да ли привредно друштво, односно предузеће, односно друго правно лице има овлашћење за утврђивање контроле плодности земљишта и количине унетог минералног ђубрива и пестицида у обрадиво пољопривредно земљиште;

8) контролу да ли се обрадиво пољопривредно земљиште прве, друге, треће, четврте и пете катастарске класе користи у непољопривредне сврхе;

9) контролу у циљу утврђивања да ли се врши уситњавање парцела на обрадивом пољопривредном земљишту, односно на пољопривредном земљишту уређеном комасацијом;

10) контролу у циљу утврђивања да ли је за експлоатацију минералних сировина или за друге намене које немају трајни карактер, као и за одлагање јаловине, пепела, шљаке и других опасних и штетних материја добијена сагласност Министарства;

11) контролу фактичког начина коришћења пољопривредног земљишта у случају промене намене коришћења пољопривредног земљишта;

12) контролу да ли се радови на рекултивацији пољопривредног земљишта врше по пројекту рекултивације;

13) контролу да ли привредно друштво, односно предузеће или друго правно лице има овлашћење за израду: пројекта рекултивације пољопривредног земљишта, пројекта мелиорација ливада и пашњака, пројекта претварања необрадивог пољопривредног земљишта у обрадиво, пројекта побољшања квалитета обрадивог пољопривредног земљишта;

14) контролу да ли је инвеститор за експлоатацију минералних сировина, одлагање јаловине, пепела, шљаке и других опасних и штетних материја, као и у другим случајевима платио накнаду за промену намене;

15) контролу да ли се мелиорације ливада и пашњака изводе на основу пројекта мелиорације ливада и пашњака;

16) контролу да ли се необрадиво пољопривредно земљиште приводи у обрадиво на основу пројекта претварања необрадивог пољопривредног земљишта у обрадиво;

17) контролу да ли се побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта изводи на основу пројекта побољшања квалитета обрадивог пољопривредног земљишта;

18) контролу да ли власник, односно корисник обрадивог пољопривредног земљишта исто редовно обрађује, односно примењује мере у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона;

19) контролу да ли купац пољопривредног земљишта у државној својини то земљиште даје у подзакуп;

20) контролу да ли купац пољопривредног земљишта у државној својини врши инвестиционе радове на пољопривредном земљишту или мења начин његовог коришћења без одобрења закупадавца;

21) контролу да ли је власник, односно корисник пашњака утврдио начин и услове за коришћење пашњака;

22) контролу привођења пашњака другој култури.

Члан 84.

У вршењу послова из члана 83. овог закона инспектор је овлашћен да:

1) нареди инвеститору враћање пољопривредног земљишта у првобитно стање ако пољопривредним основама заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта није предвиђено за коришћење у непољопривредне сврхе;

2) забрани испуштање и одлагање опасних и штетних материја на пољопривредном земљишту и каналима за наводњавање у количини која може да оштети и смањи производну способност пољопривредног земљишта и квалитет воде за наводњавање;

3) нареди власнику, односно кориснику обрадивог пољопривредног земљишта да изврши контролу плодности земљишта од прве до пете катастарске класе у року од два до шест месеци;

4) забрани коришћење обрадивог пољопривредног земљишта прве, друге, треће, четврте и пете катастарске класе у непољопривредне сврхе;

5) забрани експлоатацију минералних сировина (глине, шљунка, песка, тресета и камена), односно одлагање јаловине, пепела, шљаке и других опасних и штетних материја на пољопривредном земљишту ако се врши без претходно прибављене сагласности Министарства, без пројекта рекултивације и без плаћене накнаде за промену намене;

6) нареди инвеститору прибављање сагласности за експлоатацију минералних сировина и плаћање накнаде за промену намене у року од 30 до 90 дана;

7) наложи инвеститору да у року од 30 до 90 дана прибави доказ о извршеној уплати накнаде за промену намене у висини утврђеној решењем општинске, односно градске управе и достави на увид инспектору;

8) нареди инвеститору извођење рекултивације пољопривредног земљишта у складу са пројектом;

9) нареди извођење радова у складу са пројектом мелиорација ливада и пашњака, претварања необрадивог пољопривредног земљишта у обрадиво и побољшања квалитета обрадивог пољопривредног земљишта;

10) нареди власнику, односно кориснику обрадивог пољопривредног земљишта да га редовно обрађује и примењује мере у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона;

11) забрани извођење инвестиционих радова на пољопривредном земљишту у државној својини и мењање начина његовог коришћења без одобрења закуподавца;

12) нареди кориснику пашњака да утврди начин и услове за коришћење пашњака;

13) забрани привођење пашњака другој култури ако се тиме не постиже рационалније и економичније коришћење земљишта.

О предузетим мерама из става 1. овог члана инспектор доноси решење.

На решење инспектора може се изјавити жалба Министру.

Х. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји

Члан 85.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво, односно предузеће или друго правно лице ако:

1) испушта и одлаже опасне и штетне материје на пољопривредном земљишту и у каналима за одводњавање и наводњавање (члан 16);

2) производи пољопривредне културе и врши наводњавање супротно одредбама члана 17. став 3. овог закона;

3) обрадиво пољопривредно земљиште прве, друге, треће, четврте и пете катастарске класе користи у непољопривредне сврхе (члан 22);

4) врши експлоатацију минералних сировина, односно одлагање јаловине, пепела, шљаке и других опасних и штетних материја на пољопривредном земљишту без претходно прибављене сагласности Министарства и без плаћене накнаде за промену намене (члан 23);

5) обрадивом пољопривредном земљишту промени намену у непољопривредне сврхе, а није платио накнаду за промену намене (члан 25);

6) врши уситњавање пољопривредног земљишта на парцеле чија је површина мања од пола хектара, односно пољопривредног земљишта уређеног комасацијом на парцеле чија је површина мања од једног хектара (члан 27);

7) врши испашу стоке на обрадивом пољопривредном земљишту осим на сопственом, спаљује органске остатке после жетве или причини пољску штету (члан 28);

8) приводи пољопривредно земљиште одговарајућој намени, односно оспособљава га за пољопривредну производњу без пројекта рекултивације пољопривредног земљишта, као и ако рекултивацију не врши по пројекту (члан 55);

9) пољопривредно земљиште у државној својини даје у подзакуп (члан 62);

10) врши инвестиционе радове на пољопривредном земљишту у државној својини или мења начин његовог коришћења без одобрења закупадавца (члан 67).

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у привредном друштву, односно предузећу или другом правном лицу, као и власник, односно корисник пољопривредног земљишта-физичко лице.

Новчаном казном од 25.000 до 250.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана предузетник.

Члан 86.

Новчаном казном од 20.000 до 200.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво, односно предузеће или друго правно лице ако:

1) пољопривредно земљиште, односно пољопривредно земљиште које је просторним или урбанистичким планом одређено да буде грађевинско, до привођења планираној намени, редовно не обрађује и не користи за пољопривредну производњу (члан 3);

2) испитивање опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање врши без овлашћења Министарства (члан 17. став 2);

3) не врши контролу плодности обрадивог пољопривредног земљишта и контролу количине минералних ђубрива и пестицида унетих у обрадиво пољопривредно земљиште од прве до пете катастарске класе (члан 21. ст. 1. и 2);

4) испитивање плодности обрадивог пољопривредног земљишта и утврђивање количине унетих минералних ђубрива и пестицида у обрадиво пољопривредно земљиште, врши без овлашћења Министарства (члан 21. став 3);

5) не дозволи приступ на своје земљиште стручњацима геодетских, водних, пољопривредних и других организација, које обављају радове у вези са уређењем пољопривредног земљишта (члан 30);

6) израђује пројекат рекултивације пољопривредног земљишта супротно одредбама члана 55. овог закона;

7) израђује пројекат мелиорација ливада и пашњака супротно одредбама члана 56. овог закона;

8) израђује пројекат претварања необрадивог пољопривредног земљишта у обрадиво супротно одредбама члана 57. овог закона;

9) израђује пројекат побољшања квалитета обрадивог пољопривредног земљишта супротно одредбама члана 58. овог закона;

10) обрадиво пољопривредно земљиште редовно не обрађује, пољопривредно земљиште не користи по правилима кодекса добре пољопривредне праксе, као и у складу са пољопривредном основом јединице локалне самоуправе (члан 59);

11) не дозволи напајање стоке и држаоцима стоке који пашњаке не користе, а природно су упућени на искоришћавање воде на тим пашњацима (члан 74. став 4);

12) приведе пашњак другој култури супротно члану 75. овог закона.

Новчаном казном од 2.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у привредном друштву, односно предузећу или другом правном лицу.

Новчаном казном од 2.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај из става 1. тач. 1, 3, 5, 10, 11. и 12. овог члана власник, односно корисник пољопривредног земљишта-физичко лице.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај из става 1. тач. 1, 3, 5, 10, 11. и 12. овог члана предузетник.

Члан 87.

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у надлежном органу ако:

1) не донесе годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта (члан 14);

2) на захтев заинтересованог лица или по налогу инспектора не утврди висину, услове и начин плаћања накнаде за промену намене (члан 25);

3) ако заинтересовано лице ослободи плаћања накнаде за промену намене супротно одредбама члана 26. овог закона.

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Започети поступци

Члан 88.

Поступак комасације започет до дана ступања на снагу овог закона, за који није донето правоснажно решење, окончаће се по прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 89.

Предузећа и друга правна лица која врше експлоатацију минералних сировина (глине, шљунка, тресета, камена и др.) или одлагање јаловине, пепела, шљаке и других опасних и штетних материја на обрадивом пољопривредном земљишту, а до дана ступања на снагу овог закона нису платила накнаду за промену намене, односно нису урадила пројекат рекултивације, дужна су да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона плате накнаду за промену намене и ураде пројекат рекултивације.

Висину накнаде за промену намене земљишта из става 1. овог члана, услове и начин плаћања, на захтев инвеститора или по налогу инспектора, решењем утврђује општинска, односно градска управа у складу са овим законом, односно у складу са прописима који су били на снази у време када је инвеститор започео експлоатацију, ако су повољнији за инвеститора.

Уз захтев из става 2. овог члана инвеститор прилаже:

- 1) доказ о власништву, односно праву коришћења обрадивог пољопривредног земљишта из става 1. овог члана;
- 2) податке о површини обрадивог пољопривредног земљишта из става 1. овог члана;
- 3) копију плана катастарске парцеле.

Члан 90.

Инвеститори који су обрадиво пољопривредно земљиште које је у складу с посебним законом одређено као грађевинско, привели планираној намени, а нису платили накнаду за промену намене до дана ступања на снагу овог закона, дужни су да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона плате накнаду за промену намене.

Висину накнаде за промену намене земљишта из става 1. овог члана, услове и начин плаћања, на захтев инвеститора или по налогу инспектора, решењем утврђује општинска, односно градска управа у складу са овим законом, односно у складу са прописима који су били на снази у време када је инвеститор започео радове на промени намене, ако су повољнији за инвеститора.

Уз захтев из става 2. овог члана инвеститор прилаже:

- 1) доказ о власништву, односно праву коришћења обрадивог пољопривредног земљишта из става 1. овог члана;
- 2) податке о површини обрадивог пољопривредног земљишта из става 1. овог члана;
- 3) копију плана катастарске парцеле.

Рок за доношење пољопривредне основе

Члан 91.

Пољопривредна основа Републике донеће се у року од три године од дана ступања на снагу овог закона, а пољопривредна основа аутономне покрајине, односно пољопривредна основа јединице локалне самоуправе, донеће се у року од пет година од дана доношења Пољопривредне основе Републике.

До доношења пољопривредних основа из става 1. овог члана заштита, уређење и коришћење пољопривредног земљишта вршиће се на основу годишњих програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта који се доносе у складу са овим законом.

Закуп одређене врсте пољопривредног земљишта

Члан 92.

Пољопривредно земљиште у државној својини које је сагласно Закону о пријављивању и евидентирању одузете имовине ("Службени гласник РС", број 45/05), евидентирано у Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије може се дати у закуп на период до три године.

Рок за доношење подзаконских аката

Члан 93.

Прописе из члана 80. овог закона Министар ће донети у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из члана 80. овог закона примењиваће се прописи донети на основу Закона о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", бр. 49/92, 53/93 - др. закон, 67/93 - др. закон, 48/94- др. закон, 46/95, 54/96, 14/00 и 101/05 - др. закон).

Преношење управљања пољопривредним земљиштем у државној својини

Члан 94.

Даном ступања на снагу овог закона пољопривредно земљиште у државној својини преноси се на управљање Министарству до доношења одлуке о давању у закуп тог земљишта.

Правном лицу које је на дан ступања на снагу овог закона имало право коришћења пољопривредног земљишта у државној својини, то право престаје даном истека рока одређеног уговором о давању на коришћење тог земљишта, даном доношења одлуке о давању у закуп тог земљишта, односно даном отуђења тог земљишта.

Правно лице из става 2. овог члана дужно је да у року од 15 дана од дана престанка права коришћења, пољопривредно земљиште у државној својини пренесе у државину Министарству, односно закупцу или купцу.

Престанак важења ранијих прописа

Члан 95.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", бр. 49/92, 53/93 - др. закон, 67/93 - др. закон, 48/94- др. закон, 46/95, 54/96, 14/00 и 101/05 - др. закон) и чл. 2, 4, 5, члан 6. ст. 1, 4. и 5. и чл. 7, 9, 10. и 12. Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине ("Службени гласник РС" , бр. 49/92 и 54/96).

Ступање овог закона на снагу

Члан 96.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".